

Vantaan kaupungin lausunto kansallisesta ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuodelle 2030 (KISS2030)

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto kansallisesta ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuodelle 2030 ja lausuu asiasta seuraavaa:

Suunnitelman valmistelussa on kuultu monipuolisesti eri sidosryhmiä. Suunnitelman visio ”Hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa” on erinomainen ja ajankohtaisuudellaan kytkee suunnitelmaan myös ei-ilmastolliset tekijät, kuten Ukrainan sodan ja pandemian.

Vantaan kaupunki näkee, että merkittävä osa erityisesti infrastruktuuriin ja rakennettuun ympäristöön liittyvästä sopeutumistyöstä, myös lakisääteisestä, tehdään kunnissa. Siksi kuntien saatavilla oleva ajantasainen alueellinen ja paikallinen tutkimustieto ilmastoriskeistä ja vaikutuksista on ensiarvoisen tärkeää tulevaisuuden kaupunkien suunniteltaessa ja rakennettaessa. Mainittavaa on, että sopeutumissuunnitelmassa on aito pyrkimys ymmärtää päivittyvän tietovarannon ja systematisoidun skenaariotyön merkittävyyttä kuntien sopeutumis- ja varautumistyössä, esimerkkeinä tästä KOKOSOPU- ja SUOMI-hankkeissa tuotetut tietoaineistot sekä Ilmasto-oppaan uudistus.

Suomen sopeutumispolitiikan pääperiaatteena on, että sopeutuminen sisällytetään hallinnon- ja toimialojen varsinaiseen tekemiseen osana normaalia toiminnan suunnittelua ja toimeenpanoa. Tämä periaate nähdään hyvänä ja se osaltaan korostaa toimialakohtaisen paikallisen ilmastotiedon jalkauttamisen tarvetta, mikä sopeutumissuunnitelmassa oli hyvin huomioitu.

Kappale 2.2.4.10 institutionaalisesta haavoittuvuudesta on hyvä kooste myös kuntia koskevista haasteista. Arvokasta on, että ilmastonmuutoksen vaikutukset myös haavoittuville ryhmille, kuten ikääntyneille, vammaisille, pitkäaikaissairaille ja vähävaraisille on otettu huomioon.

Huomioita tavoitteittain

Tavoite 5 ilmastokestävästä ruoan tuotannosta ja kulutuksesta sekä ilmastoruokaohjelman toimeenpanosta ja ravitsemussuosituksen päivittämisestä tuovat pontta myös Vantaalla tehtävälle työlle ilmastoystävällisten ruokapalveluiden edistämiseksi.

Tavoite 8 ”Rakennetun ympäristön toimialalla on kyky hallita ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä ja sopeutua ilmastossa tapahtuviin muutoksiin.”

Kansallinen sopeutumissuunnitelma ei ole kuntia velvoittava. Tärkeää siten olisi, että ilmastonmuutoksen vaikutukset rakennettuun ympäristöön otetaan pikaisesti huomioon rakentamista ja maankäyttöä ohjaavassa muussa velvoittavassa lainsäädännössä, koska infrastruktuuri muuttuu hitaasti ja investointitarpeet ovat usein hyvin laajoja. Toimenpide 8.2. kaavoituksessa ja rakentamisessa tarvittavan tiedon ajantasaisuudesta ja saatavuudesta nähdään Vantaalla erittäin tärkeänä.

Tavoitteet 12 ja 13 luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta ja luontopohjaisten ratkaisujen käytön edistämisestä ovat tärkeitä ja niiden sisältämät toimenpiteet olisi voinut muotoilla vielä vahvemmin ja riittävämmiin.

Tavoite 14 helteen terveyshaittojen tunnistamiseksi koskee erityisesti tiiviitä kaupunkien, kuten Vantaan, lämpösaarekeliön kautta. Toimenpiteiden jalkauttamisessa on hyvä huomioida

kappaleessa 2.2.4.10 mainittu vastuiden ja toimintaketjujen monipolvisuuden haaste erityisesti kuntien ja hyvinvointialueiden välillä.

Ohjeiden ja oppaiden ajantasaisuus sekä uusimman tiedon hyödyntäminen kuntien varautumistyössä (tavoite 16) on erittäin tärkeää.

Tavoitetta 17 koskien Vantaa lausui ilmastolain muuttamisesta seuraavasti (kaupunginhallitus 8.8.2022):

”Kuitenkin kuntaa koskevien ilmastoriskien arviointi ja haavoittuvuuksien selvittäminen sekä näiden perusteella laadittavien sopeutumistoimien määrittely hyödyttäisi kuntia ilmastokestävyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistymisen myötä. Sopeutumissuunnittelu ja -toimet voisivat kuulua kuntien ilmastosuunnitelmien vähimmäisvaatimuksiin, jolloin myös kunnille tarvittavaa tukea ilmastosuunnitelmien laadintaan tulisi tarkistaa.” Tärkeää on siis, että sopeutumistoimien vahvistamista ilmastolaissa tarkastellaan jatkossa. Sopeutumisen vahvistaminen myös MAL-työssä on kannatettavaa.

Tavoite 19 tietopohjan vahvistamisesta ja käytettävyyden ja saavutettavuuden lisäämisestä on ensisijaisen tärkeää kunnassa tehtävän työn kannalta. Systemaattinen skenaariotyö ja yhtenäinen päivittyvä alueellinen riskitietovaranto on edellytyksenä sille, että kaupunkoja suunnitellaan ilmastonkestävästi.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS